

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aqvæ Vitæ, De Fontibvs Salvatoris. hoc est, Doctrina
Evangelica De Meditatione mortis**

Kispenning, Henricus

Antverpiæ, 1583

De Morte spirituali animæ, bona: quæ sit vitiorum mortificatione. v.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46214)

De Morte Spirituali animæ, bona: quæ fit vitiorum mortificatione.

- CAP. V. **I**Nfelici anima morti, quæ fit dum in peccatis moritur, quamque eterna mors sequitur; opponitur beata illa mors, votis omnibus exoptanda: quæ consistit in vitiorum mortificatione: ad quam Apostolus Paulus in epistola ad Romanos, cap. vi. plurimis, usque gravissimis verbis nos hortatur. Et ad Coloss. scribit: Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram: fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam, auaritiam, &c. Sic etiam ad Corinth. Pro omnibus, inquit, mortuus est Christus, ut & qui viuunt, iam non sibi viuât, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit.
- Coloss. 3.
2. Cor. 5.
1. Pet. 2.
1. Pet. 4.
- In eandem sententiam & Apostolus Petrus dicit: Christus peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum, ut peccatis mortui iustitia viuamus. Et iterum: Christo igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini. quia qui passus est in carne, desijt à peccatis: ut iam non desiderijs hominum, sed voluntati Dei quod reliquum est in carne viuat temporis.

Sed in hoc moricudi genere peruersum valde cernere licet hominis affectum. Cum enim in eo, quilibet in Christo renatus, totis quotidie viribus se exercere debeat, iuxta illud quod scriptum est: Beati mortui, qui in Domino moriuntur: tamen videas plerosque nihil minus cogitare, quam ut peccato moriantur: quin potius magno impetu in vitiorum voragine precipites ferri: adeo mortales mortis operibus delectamur.

Apos. 14.

Si quis igitur roget, utrum bonum sit mors naturalis, an malis? Respondebimus, qualitatem eius ex vita ratione pendere. Nam sicut vita ipsa bonum est, si cum virtute viuatur: malum, si cum scelere: sic & mors ex

Lactan diuinar. Instit. lib. 3. cap. 19

præ-

preteritis vita actibus ponderanda est. Ita sit, ut si vita in Dei religione transacta sit, mors malum non sit: quia translatio est ad immortalitatem. Sin aliter, malum sit necesse est: quoniam ad aeterna supplicia transmittit. In quam sententiam & D. Augustinus inquit, Mors mala putanda non est, quam bona vita precesserit. Studeamus ergo, quantum possumus, Deo iuuante, carnem nostram cum vitijs & concupiscentijs crucifigere: & expoliare nos veterem hominem cum actibus suis: renouari autem spiritu mentis nostrae, & induere nouum hominem qui secundum Deum creatus est, in iustitia & sanctitate veritatis: ut possimus semper cum Christo viuere. Opera pretium fuerit hoc loco, Summam quandam fidei & vite Christianae addere: ex qua tanquam Tabula inspecta quilibet discat, quid credere, quomodo vitam pie ac Christiane institueri debeat: nimirum ut venientem mortem latus & alacer excipiat, & ad immortalem vitam transeat. Creatus est ergo homo ad Dei imaginem & similitudinem, ut Conditorum suum cognosceret, cognitum amaret & coleret: tanto utiq; ardentius & religiosius, quanto mirabilius se ab eo esse conditum intellexeret. Prius est Deum scire: consequens colere. In duobus nominibus una vis est: quamuis diuersa esse videatur. Alterum enim positum est in sensu, alterum in actu. sed tamē similia sunt duobus riuis vno fonte, nempe Deo manantibus.

Cognoscitur autem Deus ex ipsa mundi machina: sicut Apostolus dicit, Inuisibilia Dei, à creatura mundi per ea quae facta sunt intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus & diuinitas. Nam si quis animo suo contempletur Mundi vniuersi vastum hoc opus & amplum: tum partes eius, calum, terram, aquas miro ordine distinctas: hinc partium singularum ornatu,

splenda-

De Ciuitat.
Dei. lib. 1.
cap. 11.

Galat. 5.

Coloss. 3.
Ephes. 4.

Lactan. lib.
4. cap. 4.

Rom. 1.

splendorem & magnificentiam: in aquis, vasta aquoris spatia, diuersam fontium & fluuioꝝ naturam, infinitas animantium in illis degentium formas: in terra uero tot arbores, herbas, flores, fructus, tot animantium species: & luminaria in firmamento cali: qua diem, noctem,

Gen. 1. & 8. æstatem, hyemem, sementem & messem, frigus & æstiu, serenitatem & pluuiam nobis reddunt, unde etiam postea omnis generis prouentus uberrimè è terra & aquis ad nos redeunt: hæc, inquam, qui intuetur, non potest nõ iudicare unum aliquem esse supremum, potentissimumque, qui ea condiderit, distinxerit & exornauerit. Ideo

Iob 11. Psalmista dicit: Cali enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum. Et S. Iob, Interroga, inquit, iumenta, & docebunt te: & uolantia cali, & indicabunt tibi. Loquere terra, & respõdebit tibi, & narrabunt pisces maris. Quis ignorat quòd omnia hæc manus Domini fecerit? Sic quoque Apostolus Paul.

Acto. 14. Deus uinus, ait, qui fecit celum & terram, & mare, & omnia que in eis sunt, non sine testimonio semetipsum reliquit, benefaciens de calo, dans pluuias, & tempora fructifera, implens cibo & letitia corda nostra. Ad hæc, clarè cognoscitur Deus ab admiranda rerum humanarum administratione & gubernatione. Videmus constitui politias: leges salutare sapienter condi: ordines hominum prudenter distingui, ut alij præsent, alij pareant: bonis decerni premia, malis supplicia inferri: atque ita ciuilem societatem, inque ea honestatem conseruari. Videmus item Respub. & Imperia, quamdiu rectè & legitime ordinantur, consistere & incrementum capere: contra, quando non rectè administrantur, labefactari & concidere. Quæ omnia ita fiunt non casu aut temere: sed Deo haud dubiè suauiter disponente.

Quin & anima nostra testimonio Deus comproba-

Iob 36.
Sap. 8.
Tertul. in
Apol. cap.
17. Eadem
penè uerba
habet Cy-
prius. in
Tract. de
Idol. uani-
tate.

tur: qua licet carcere corporis pressa, licet institutionibus
pravis circumscrip̄ta, tamen Deum nominat solum: quia
proprie verus hic vnus Deus, bonus & magnus. Et, quod
Deus dederit omnium vox est: Iudicem quoque conte-
statur illis, Deus videt, Deo commendo: & Deus mihi
reddet. O testimonium anime naturaliter Christiane!

Ceterum, vt Deum esse, manifeste possumus intelli-
gere: ita quid sit Deus, mens nulla potest concipere. Est
enim maius quiddam, quam quod non dicam verbis ex-
primi, sed vlllo ingenio quamlibet sagaci queat compre-
hendi. Itaq; recte scripsit Augustinus: Deus ineffabilis
est: facilius dicimus quid non sit, quam quid sit. Quæris
quid sit? Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec
in cor hominis ascendit. Quid quæris vt ascendat in lin-
guam, quod in cor non ascendit? Verum hic nobis diui-
na consuluit providentia: nam vt vna & vera Diuini-
tas agnoscat, inuocetur, & colatur, patefecit semet in
Scriptura, quantum nobis cognoscere necesse est: cui oportet
attendere, tanquam lucerne luceti in caliginoso loco:
donec ad illud celeste Regnum peruenerimus, in quo sese
propius clariusq; contemplandum nobis Deus præbebit.
Non ergo longius progrediendum, sed intra terminos
diuina Scriptura consistendum. Ea porro sit docet.

Exodi 111. Dixit Dominus ad Moysen: Ego sum qui
sum. Ait: Sic dices filiis Israël, Qui est, misit me ad vos.
Describitur hoc loco Diuina essentia, spiritualis, im-
mutabilis, & aterna: que nec initium habuerit, nec fi-
nem sit habitura. Discute rerum mutationes, inuenies
Fuit, & Erit: cogita Deum, inuenies EST. ubi fuit &
erit, esse non possit. Et Plato ethnicus existimauit illa nõ
ESSE, que oriuntur vt intereant, augetur, senescant.
Id verò proprie dixit esse, quod æternum est, neque mu-
tabile, neque corruptibile: quod Dei proprium est.

C

Pro-

Augustinus
in Psal. 85.
Esa. 64.
1 Cor. 2.

1. Pet. 1.
1 Cor. 13.
2. Cor. 3.
1. Ioan. 3.

August.
Tract 38.
in Ioan.

Propheta David Psalmo CXLIII. Deum predicat
 magnum, laudabilem, potentem, magnificum, gloriosum,
 sanctum, mirabilem, terribilia opera edentem, bonum,
 iustum, clementem, misericordem, patientem, tardum
 ad iram, admiranda pietatis, misericordiam declaran-
 tem in omnibus operibus, obtinentem regnum gloriosum,
 & potens, & celebre, & eternū, sustentantem omnes qui
 corrumpunt, & subleuantem omnes elisos, implentem omne
 animal benedictione, exaudientem innocentes ipsum in
 veritate, perscientem piorum vota, custodientem omnes
 qui ipsum diligunt, exterminantem uniuersos impios.
 S. Paulus vocat Deum, Regem seculorum, immortalē,
 inuisibilem, solum sapientem, cui honor & gloria in secu-
 la seculorum: ex quo, & per quem, & in quo omnia: in
 quo uiuimus, & mouemur, & sumus. In una hac sim-
 pliciq; Deitate, distinctionem personarum existere, clarē
 istidem docet Scriptura sacra: nimirū Patrem esse Deū,
 filium quoque, & Spiritum sanctum: ita tamen ut in his
 tribus personis vnus dumtaxat Deus credatur, & cola-
 tur. De unitate habes Deuteronomij vi. Item, i. Para-
 lip. xvii. Esaiæ xlv. i. Corinth. viii. i. Timoth. ii. De
 Trinitate verò, Esaiæ xlviii. & lxi. Matthæi iii. &
 xxviii. ii. Cor. xiiii.

1. Tim. 1.

Apo. 17.

Sap. 1.
Genes. 3.Eph. 1.
Genes. 3.
Genes. 12. 12Psal. 88. 131.
Gal. 4.

Docent præterea diuina Litera, inuidia diaboli &
 Adæ inobedientia peccatum in hunc mundum intrasse:
 omnesq; in Adam, velut ex infecta radice trahentes ori-
 ginem, peccatores esse: nasciq; filios iræ. Itaque promissum
 esse Iesum Christum, (secundam in sanctiss. Trinitate personam) Saluatorem mundi, ipsi Adæ, & Abra-
 hæ, Dauidi ac reliquis Patribus: qui credentes à pecca-
 tis, & tyrannide diaboli liberaret. Christum autem
 Saluatorem mundi promissum, tandem in plenitudine
 temporis missum à Patre: ut verax abundantes gratia
 sua

sue diuitias, quas promiserat, exhiberet. Igitur Iesum Christum filium Dei venisse in hunc mundum, peccatores saluos facere: qui cepit predicare regnum Dei, dicens: Pœnitimini, & credite Euangelio, ac postea verus agnus & vera hostia poenas peccatis nostris debitas persoluens, nos à seruitute diaboli liberauit: Patri suo, vnicus Mediator Dei & hominum, reconciliauit: & in filios adoptatis Regni cœlestis hereditatem acquisiuit. Dedit & Spiritum Sanctum, quo credentes signati sumus: qui est pignus hereditatis nostræ. Necessarium autem est ad aternam salutem, vt illâ Incarnationem D. N. Iesu Christi, fideliter credamus. Hac est enim vita aterna, (inquit Christus in oratione sua ad Patrem) vt cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti

18-
SVM CHRISTVM.
Et hac quidem de Dei cognitione: quem deinde Religionem munda & immaculata colere oportet, vt quem cognouimus Deum, eundem sicut Deum glorificemus & gratias agamus. Prædestinauit nos, ait Apostolus, in adoptionem filiorum, per Iesum Christum, in ipsum: Secundum propositum voluntatis suæ: in laudē gloria gratiæ suæ, in qua gratificauit nos in dilecto filio suo. Et rursum: Dei sumus factura, creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ præparauit Deus, vt in illis ambulemus. Porro his tribus, Fide, Spe, & Charitate, Deus potissimum colitur: & tria hæc sunt, quibus & scientia omnis, & Prophetia militat. Fidei enim vna & vera, Spei itē certa, qua salutem aternā expectamus, comes est indiuiduis Diuinus ille Timor, expellens peccatum: quo cum imbutus fuerit animus hominis verè Christiani, ita Deū reueretur, vt nihil velit earum rerum quas Deo ingratas esse constiterit, & quibus immensam illam Bonitatem offendat, nihilq; nolit, quod Deum velle intelligat, quia

C 2 potius

1. Tim. 2.
Mat. 4.
Mat. 10.

1. Tim. 2.

Rom. 8.

Eph. 1.
Athanasius.

Ioan. 17.

Iac. 1.

Rom. 1.
Ephes. 1.

Ephes. 2.

August. de
Doct. Christ.
lib. 1. ca. 17.

Sap. 1.

potius diligenti cura expetat & sequatur. Et cum sibi in
 animum induxerit, ea venerari & observare que Deo
 placere intellexerit: eaq; auersari & fugere, que eidem
 displicere cognoverit: statim ante acta non recte vite pœ-
 nitentia ductus, Præceptorum Dei viam sibi proponit:
 cupiditatibus suis resistit, fortissimeq; seipsum vincit: atq;
 à mundanis & carnalibus operibus continens, iis que a
 Deo præcipiuntur studiis & actionibus curam omnem
 operamq; adhibet. Iam verò omnium Præceptorum diui-
 norum complementum esse Charitatem Dei & proximi,
 Christus ipse docet, cum inquit: Diliges Dominum Deum
 tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota
 virtute tua. Et, Diliges proximum tuum, sicut teipsum.
 In his duobus mandatis vniuersa Lex pendet & Pro-
 pheta. S. Paulus quoque ait: Finis præcepti est Chari-
 tas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.
 Sic etiam Apostolus Petrus, cum præcipuas virtutes
 homini Christiano necessarias breuiter perstringeret, &
 tanquam in sertum odoriferum concinnaret: in quibus
 diuine consortes natura effecti, fugiētes eius que in mun-
 do est concupiscentie corruptionem, toto vite curriculo
 nosmet exercere debemus, scribit: Vos autem curam om-
 nem subinquentes, ministrare in fide vestra virtutem, in
 virtute autem scientiam, in scientia autem abstinentiam,
 in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pie-
 tatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore
 autem fraternitatis charitatem. Exorditur pulcherri-
 mam hanc coronam à Fide, quòd sine fide impossibile sit
 placere Deo: claudit autē eam Charitate, quia consum-
 matio est bonarum omnium actionum: que si abest, nul-
 lus est amor fraternus, euanescit pietas, non est patientie
 locus, fordescit temperantia, obscuratur scientia, & vir-
 tus omnis staccescit. Quin & Fides & Spes sine Chari-
 tate

Mat. 22.

1. Tim. 1.

1. Pet. 1.

Heb. 11.

tate vana sunt. Hac ergo si nobiscum adsint & superent: 1. Peti. 1.
 non vacuos, nec sine fructu nos constituent in Domini no-
 stri Iesu Christi cognitione. Et abundanter ministrabi-
 tur nobis introitus in aeternum regnum D. N. & Salua-
 toris Iesu Christi. Proinde meminerimus hic aduenas nos 1. Peti. 1.
 esse & peregrinos: & abstinentes à carnalibus desideriis,
 qua militant aduersus animam, sobrie & iuste & pie Tit. 1.
 viuamus in hoc seculo, expectantes beatam spem & aduen-
 tam gloria magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Chri-
 sti: semper mortificationem Iesu in corpore nostro cir- 1. Cor. 4.
 cumferentes, ut & vita Iesu manifestetur in corporibus
 nostris.

De Mortis memoria, sanis sæpè repetenda: qua
 valde conducit ad vitam piè Christianeque intiti-
 tuendam.

VT in Spiritualem animam mortem, malam, atq; eam **CAP. VI.**
 qua hanc consequitur Mortem secundam, hoc est,
 aeternam, non incidamus, sed cõtrà vitis et concupiscen-
 tiis moriamur, quò mortem corporalem letius excipia-
 mus: nihil aequè profuerit, atque frequenter de ea cogita-
 re: ut potè que momentis omnibus est expectanda, ac sæ-
 pe dum minimè cogitamus, adest, quam venientem nemo
 libenter excipit, nisi qui se diu ad eam preparauerit.

Quantum autem ad piè Christianeque, viuendum mo-
 menti adferat mortis memoria; ipsa docet experientia.
 Nihil enim hominem Christianum ita à peccato retra-
 hit, & ad vitam piè instituentiam extimulat, ut mortis
 humeris nostris incumbentis memoria: quòd simul suc-
 currant, qua de immortalitate animæ, deq; secuturo cor-
 poralem hanc mortem horribili Dei iudicio; denique &
 de aeternis impiorum hominum & peccatorum Suppli-
 ciijs litera Diuina tradunt. Vnde in Esaiâ Babylon ar- Isa. 47.
 C 3 **guitur,**